

12. juli 2019
Sagsnr. 18/09958
Klagenr. 1002483
ANJAK

AFGØRELSE FRA MILJØ- OG FØDEVAREKLAGENÆVNET

**MILJØ- OG
FØDEVAREKLAGENÆVNET**

Toldboden 2
8800 Viborg

STADFÆSTELSE MED ÆNDRINGER i sag om miljøgodkendelse til udvidelse af svineproduktion i Assens Kommune

Tlf. 72 40 56 00
CVR-nr. 37795526
EAN-nr. 5798000026070
nh@naevneneshus.dk
www.naevneneshus.dk

Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse efter husdyrbruglovens § 11, jf. § 76, stk. 1.¹

Miljø- og Fødevareklagenævnet stadfæster Assens Kommunes afgørelse af 25. oktober 2018 om miljøgodkendelse til udvidelse af svineproduktionen på ejendommen Søndersøvej 106, 5492 Vissenbjerg, med følgende ændringer:

Overskriften til vilkår 3.5 ændres til ”**3.5 Støj og transport**”

Som vilkår 3.5.3 indsættes:

”Transporter til og fra husdyrbruget skal ske direkte til Søndersøvej via overkørsel 3/116 og 3/179.”

Godkendelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet senest 6 år efter Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse, jf. husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 48, stk. 4, jf. stk. 1,² jf. husdyrbruglovens § 59 a, stk. 3.³

Det indbetalte klagegebyr tilbagebetales.

¹ Lovbekendtgørelse nr. 442 af 13. maj 2016 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug med senere ændringer.

² Bekendtgørelse nr. 1467 af 6. december 2018 om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug.

³ Lovbekendtgørelse nr. 520 af 1. maj 2019 om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v.

Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse er endelig og kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed, jf. § 17 i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet⁴ og gebyrbekendtgørelsens § 2.⁵ Eventuel retssag til prøvelse af afgørelsen skal være anlagt inden 6 måneder, jf. husdyrbruglovens § 90.

Afgørelsen er truffet af formanden på nævnets vegne, jf. § 8 i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet.

⁴ Lov nr. 1715 af 27. december 2016 om Miljø- og Fødevareklagenævnet.

⁵ Bekendtgørelse nr. 132 af 30. januar 2017 om gebyr for indbringelse af klager for Miljø- og Fødevareklagenævnet mv.

1. Klagen til Miljø- og Fødevareklagenævnet

Afgørelsen er den 20. november 2018 påklaget til Miljø- og Fødevareklagenævnet af en omboende, der samtidig repræsenterer en anden omboende (i én samlet klage).

Klager har henholdsvis den 10. januar og den 6. og 10. februar 2019 fremsendt supplerende bemærkninger.

Klager har navnlig anført, at

- den nye gyllebeholder bør placeres i tilknytning til den eksisterende bebyggelse,
- med den godkendte placering vil beholderen blive altdominerende i landskabet, også selvom den afskærms med beplantning,
- den afskærmende beplantning bliver placeret i et område, der ofte oversvømmes, hvorfor den næppe vil overleve,
- kommunen ikke har hjemmel til at varetage hensynet til ansøgers økonomiske interesser,
- placeringen af den nye gyllebeholder og de øgede gylletransporter vil medføre støv- og lysgener for ejendommene Søndersøvej 108 og Rønholtvej 4, og miljøgodkendelsen bør derfor præcisere, at Rønholtvejs udmunding i Søndersøvej ikke må benyttes ved gylletransporter til og fra ejendommen, og
- udnyttelsesfristen bør rettelig være 2 år og ikke 6 år som anført i godkendelsen.

Klagepunkterne er nærmere uddybet i afsnit 2.22.

Klager har anmodet om, at klagen tillægges opsættende virkning. Miljø- og Fødevareklagenævnet har ved afgørelse af 1. februar 2019 afslået denne anmodning.

2. Sagens oplysninger

2.1 Den påklagede afgørelse

Assens Kommune har den 25. oktober 2018 meddelt og offentliggjort en miljøgodkendelse til udvidelse af et husdyrbrug på Søndersøvej 106, 5492 Vissenbjerg.

Ansøgningen om miljøgodkendelse er indsendt til kommunen den 30. juli 2017. Det fremgår af godkendelsen, at idet ansøgningen er indkommet inden den 1. august 2017,⁶ er ansøgningen færdigbehandlet efter overgangsbestemmelserne i husdyrbrugloven og godkendelsen meddelt med

⁶ Jf. lovbekendtgørelse nr. 256 af 21. marts 2017 om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v.

hjemmel i denne lovs § 11, stk. 2.⁷ Det fremgår endvidere, at miljøgodkendelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet senest 6 år fra meddelelsesdatoen.

Godkendelsen indebærer, at den eksisterende produktion udvides fra et tilladt dyrehold i henhold til en forhåndsvurdering fra 2004 på 380 årssøer og 9.500 smågrise (7,2-30 kg), svarende til 127,92 dyreenheder (DE), til 350 årssøer og 33.800 smågrise (6-32 kg), svarende til 249,49 DE. Udvidelsen sker i eksisterende stalde samt en ny stald, som bygges nordvest for det eksisterende staldanlæg. I forbindelse med udvidelsen bygges der også en ny gyllebeholder med fast teltoverdækning, der placeres nord for det eksisterende staldanlæg.

Det fremgår af godkendelsen, at Assens Kommune i henhold til bestemmelsen i husdyrbruglovens § 26, stk. 2, har foretaget en samlet vurdering af alle etableringer, udvidelser eller ændringer foretaget siden 1. januar 2007 på husdyrbruget, inklusive bedriftens arealer, med udgangspunkt i den forhåndsvurdering, som ejendommen fik den 27. juli 2004.

Der er i miljøgodkendelsen bl.a. fastsat følgende vilkår om management:

”3.2.1 Landbruget skal placeres, indrettes og drives i overensstemmelse med de oplysninger, der fremgår af ansøgningsmaterialet og den miljøtekniske beskrivelse med de ændringer, der fremgår af godkendelsens vilkår.”

Der er endvidere fastsat følgende vilkår om landskab og planforhold:

”3.3.1 Der skal etableres et 3-rækkers læhegn, bestående af hjemmehørende arter, på gyllebeholderens østlige, nordlige og nordvestlige side.”

Miljøgodkendelsen indeholder i afsnit 8 Assens Kommunes miljøvurdering af den ansøgte udvidelse. Om lokaliseringen af husdyrbruget fremgår det heraf, at den nærmeste enkeltbolig ligger øst for staldanlægget, og at den korteste afstand fra stald- og gødningsanlæg til nærmeste nabo (Søndersøvej 108, beboelse) er ca. 72 meter. Afstandskravet på 50 m til nabo-beboelse er dermed overholdt. Det fremgår endvidere, at alle afstandskrav i forhold til stalde og lign. samt gødningsopbevaringsanlæg er overholdt, herunder afstandskravet på 30 m til naboskel.

Om landskab og planforhold fremgår det af miljøvurderingen, at kommunen har vurderet, at bygningen af et nyt staldanlæg til udvidelse af svineproduktionen på Søndersøvej 106, 5492 Vissenbjerg, er erhvervsmæssigt nødvendigt for husdyrbruget, og at alle de lovpligtige afstandskrav i reg-

⁷ Jf. lovbekendtgørelse nr. 442 af 13. maj 2016 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug.

lerne om bygge- og beskyttelseslinjer er overholdt med det ansøgte byggeri. Det fremgår endvidere, at:

”En omboende har udtrykt bekymring for om den nye gyllebeholders placering i 1. version af miljøansøgningen ville være til gene for dem, på trods af at alle afstandskrav var overholdt. De foreslog at den i stedet skulle ligge i umiddelbar forbindelse med de eksisterende gyllebeholdere på ejendommen. Assens Kommune har i den forbindelse været i dialog med ansøger omkring mulige alternative placeringer. Ansøger mente ikke den forslåede placering ville være brugbar, da terrænet omkring gyllebeholderen her ville være meget skrånende. Ansøger har i stedet forslået den nuværende placering. Assens Kommune har vurderet, at den nye placering er et kompromis der tilgodeser både ansøger og den omboende. De to nærmeste omboende til den nye gyllebeholder har via orienteringsbrev haft mulighed for, at komme med bemærkninger til placeringen. Den før omtalte omboende, er kommet med en bemærkning om, at de fortsat mener gyllebeholderen bør placeres i umiddelbar forbindelse med de eksisterende gyllebeholdere. Dette har ikke ændret på Assens Kommunes vurdering.

Assens Kommune vurderer, at den nye gyllebeholder opføres i tilknytning til det eksisterende bebyggelsesareal, og at ejendommen fortsat vil opleves som en samlet enhed efter opførelse af gyllebeholderen.

Assens Kommune stiller vilkår om at der plantes afskærmende beplantning omkring den nye gyllebeholder.”

Vedrørende lugt fremgår det af miljøvurderingen, at der med udvidelsen vil være et øget lugtniveau, men at lugtgenekriterierne ifølge beregningerne i husdyrgodkendelse.dk er overholdt.

Hvad angår støj fremgår det, at støjkluder fra bedriften omfatter støj fra den daglige drift og trafikstøj i forbindelse med foderlevering, ind- og udlevering af grise og gylleudbringning. Der vil herudover være periodisk støj fra omrøring og pumpning af gylle. Assens Kommune bemærker, at der fra en omboende er udtrykt bekymring for, om der vil være store støjgener fra driften af den nye gyllebeholder. Da gyllebeholderen er placeret over 100 m fra nærmeste nabo, er det kommunens vurdering, at støjniveauet vil kunne overholde Miljøstyrelsens vejledende støjgrænser, og at der dermed ikke er grundlag for at stilles skærpede vilkår til støj, men at de vejledende støjgrænser fastholdes ved vilkår.

Om lys fremgår det, at der vil være udendørs orienteringslys ved driftsbygningerne, og at der ikke vil være lys i staldene om natten. Assens Kommune bemærker, at en omboende har udtrykt bekymring for, om der vil opstå lysgener i forbindelse med den nye gyllebeholder. Da der nor-

malt ikke er monteret fast belysning ved gyllebeholdere, er det kommunens vurdering, at det ikke er tilfældet. Driften omkring gyllebeholderen vurderes heller ikke at give anledning til lysgener, da gyllebeholderen ligger mere end 100 m fra nærmeste omboende.

Vedrørende støv bemærker Assens Kommune, at en omboende har udtrykt bekymring for, om udvidelsen af produktionen vil forårsage støvgener. Da den nye stald er placeret i forbindelse med det eksisterende staldanlæg, og den nye gyllebeholder ligger mere en 100 m fra nærmeste omboende, er det kommunens vurdering, at de omboende ikke vil opleve støvgener, hvorfor der ikke er stillet vilkår herom.

Miljøgodkendelsens bilag 2 indeholder miljøansøgningen, hvoraf det bl.a. fremgår, at den nye gyllebeholder opføres øst for det eksisterende maskinhus, og at beholderen får en diameter på ca. 36 m og bliver ca. 4 m dyb. Beholderen teltoverdækkes, fordi der er mindre end 300 m til nabo-beboelse. Det fremgår endvidere, at ansøger på grund af terrænhældning omkring ejendommen ikke kan finde alternative placeringer til den nye stald og gyllebeholder, hvis disse skal placeres i sammenhæng med den eksisterende bebyggelse.

Om transporter via Søndersøvej har Assens Kommune bemærket, at kommunen, efter en henvendelse fra en omboende vedrørende en servitut på ejendommen Søndersøvej 106, som skulle regulere antallet af transporter til og fra ejendommen, har undersøgt forholdet og har konkluderet, at der i forbindelse med miljøgodkendelsen skal laves en vurdering af adgangsbegrænsningen til ejendommen.

Af ansøgningen fremgår herudover, at transporter til og fra ejendommen sker ad landevejen Søndersøvej, og at der samlet set vil blive ca. 316 transporter flere pr. år svarende til ca. 87 % flere i forhold til antal transporter ved nuværende produktion. I forbindelse med såvel interne som eksterne transporter vurderes det ansøgte ikke at forårsage en generende støjbelastning for naboer, da transporterne sker direkte ud til landevejen.

2.2 Klagens indhold

Klager har den 20. november 2018 anført, at den nye gyllebeholder ikke placeres i sammenhæng med eksisterende bebyggelse, hvilket er et krav i forbindelse med nyopførelser. Det er klagers opfattelse, at ansøgers argument om, at terrænhældninger umuliggør en placering vest for de eksisterende gyllebeholdere, ikke er i overensstemmelse med de faktiske forhold, idet terrænhældningerne her er mindre end ved den nu godkendte placering. Ydermere vil den nu godkendte placering nødvendiggøre, at der anlægges en ny intern vej rundt om beholderen. Denne vej, der skal anvendes i forbindelse med gylleudbringning, vil skulle forcere terrænforskelle, der er mere end dobbelt så store, som ved en placering af be-

holderen i forbindelse med de eksisterende, og det vil efter klagers opfattelse fordyre projektet væsentligt. En placering sammen med de eksisterende beholdere vil derimod reducere behovet for anlæg af ny intern vej til et absolut minimum, idet beholderen ved den af klager foreslåede placering ligger ved siden af en allerede etableret intern vej og ca. 20 m fra Søndersøvej.

Klager har endvidere anført, at det påhviler kommunalbestyrelsen at sikre, at de landskabelige værdier ikke tilsidesættes. Den nu godkendte placering tilgodeser imidlertid på ingen måde de landskabelige værdier. Med den godkendte placering vil gyllebeholderen være altdominerende i landskabet, selvom den afskærmes med beplantning.

I forhold til den afskærmende beplantning har klager anført, at denne kun vanskeligt vil kunne etableres. Beholderen skal placeres meget tæt på et lavtliggende område, som herefter både skal beplantes og rumme en intern vej. Dette lavtliggende område har i de sidste mange år, på trods af ansøgers ihærdige dræningsforsøg, været oversvømmet både efterår, vinter og langt hen på foråret. Allerede opgaven med tilstrækkelig fundering af vejen rundt om beholderen vil derfor efter klagers opfattelse blive meget vanskelig og omkostningstung. Med en placering midt i det oversvømmede område vil beplantningen desuden næppe have mulighed for at overleve, og den vil være meget udsat for at vælte i stormvejr.

Klager har herudover anført, at den godkendte placering vil medføre væsentlige gener for beboerne på ejendommen Rønholtvej 4, idet beholderen med teltoverdækning vil ligge væsentligt højere end denne ejendom, og vil være altdominerende i landskabet både set fra ejendommens stuehus og terrasse på gårdspladsen. Hvis beholderen derimod placeres sammen med de eksisterende gyllebeholdere, vil den hverken genere beboerne på Søndersøvej 108 eller på Rønholtvej 4.

Klager har hertil yderligere anført, at den godkendte placering vil medføre et økonomisk tab for beboerne på Rønholtvej 4, idet det vil påvirke ejendommens handelsværdi negativt. Klager er opmærksom på, at hverken Assens Kommune eller Miljø- og Fødevarerklagenævnet kan tillægge disse økonomiske konsekvenser afgørende betydning, hvilket dog efter klagers opfattelse omvendt også må føre til, at det ikke bør være muligt for kommunen at tillægge det afgørende betydning, om en given placering vil fordyre projektet for ansøger. Tværtimod må det forholde sig sådan, at lovens krav om at tage hensyn til både landskabelige værdier og til naboer skal sikre, at ansøgers økonomiske interesser ikke får forrang på bekostning af hensynet til landskab og naboer. Der er derfor efter klagers vurdering ikke lovhjemmel til, at kommunen vælger en placering, som ikke fordyrer projektet for ansøger. Det er i øvrigt efter klagers op-

fattelse temmelig usandsynligt, at den af klager foreslåede placering overhovedet vil fordyre projektet.

Klager har derudover anført, at Assens Kommunes sagsbehandling har været mangelfuld, idet ansøgers argumentation i forhold til gyllebeholderens placering ikke er undersøgt nærmere forud for godkendelsens meddelelse.

Om øvrige gener har klager anført, at det er misvisende, at det i forhold til såvel interne som eksterne transportere i ansøgningen er anført, at det ansøgte ikke vil genere naboer, da transporterne sker ”direkte ud til landevejen”. Den interne vej har en udmunding i Rønholtvej, som i udgangspunktet vil kunne benyttes ved gylletransporter som adgang til Søndersøvej (og omvendt). Stuehus, have og terrasse på ejendommen Søndersøvej 108 grænser op til Rønholtvejs udmunding til Søndersøvej. Da Rønholtvej er en grusvej, er ejendommen Søndersøvej 108 periodevis meget generet af støv, som hvirvles op ved kørsel med biler og traktorer. Langt størstedelen af stigningen i transportbehovet udgøres af øget transport af gylle fra den nye beholder, idet der sker en stigning med 95 % i forhold til nuværende gylletransporter. For at imødegå problemer ved den kraftige stigning i antal af transportere bør miljøgodkendelsen efter klagers opfattelse udvides med et vilkår om, at Rønholtvejs udmunding i Søndersøvej ikke må benyttes ved gylletransporter til og fra ejendommen.

Klager har i denne sammenhæng henvist til en servitut, som den 20. juli 1979 er lyst på samtlige ejendomme med udkørsel til Landevej 533 (Søndersøvej), Vissenbjerg-Morud, km 0-7,626, og hvoraf det fremgår, at der fremtidigt ikke uden amtsrådets tilladelse må ske udvidet benyttelse eller foretages ændringer i de nuværende adgange, som de berørte ejendomme har til landevejen.

Ud over problemerne med støv og støj vil der efter klagers opfattelse ved den nu godkendte placering af beholderen tillige opstå væsentlige lysgener for ejendommen Rønholtvej 4, idet det ikke er usædvanligt, at gylleudbringning sker sen aften/nat, og da traktoren i disse tilfælde kører med meget kraftige projektører.

Endeligt har klager anført, at den i godkendelsen fastsatte tidsfrist for udnyttelse på 6 år er i strid med husdyrbruglovens § 33, stk. 1, som fastslår, at fristen normalt ikke bør fastsættes til senere end 2 år fra meddelelsens dato.

Klager har den 10. januar 2019 fremsendt supplerende bemærkninger vedrørende terrænhældningerne, den tinglyste adgangs begrænsning til Søndersøvej via Rønholtvej og den fastsatte udnyttelsesfrist på 6 år.

Klager har desuden den 6. og 10. februar 2019 fremsendt yderligere supplerende bemærkninger om den tinglyste adgangsbegrænsning til Sønder søvej via Rønholtvej. Klager har i den forbindelse henvist til, at det både i første og anden version af miljøansøgningen er forudsat, at transport til og fra husdyrproduktionen vil ske ved benyttelse af de to eksisterende adgange til landevejen fra husdyrbruget. Klager har endvidere anført, at til- og frakørselsforhold bør vilkårsfastsættes i miljøgodkendelsen.

2.3 Assens Kommunes bemærkninger til klagen

Assens Kommune har den 21. december 2018 til klagepunktet om gyllebeholderens placering bemærket, at klager i forbindelse med sagens behandling udtrykte ønske om en anden placering, end hvad der oprindeligt var ansøgt om, uanset at den ansøgte placering overholdt alle afstands-krav (kort 1). Klager foreslog i stedet en placering ved siden af de to eksisterende gyllebeholdere; En placering ansøger ikke var interesseret i grundet store terrænforskelle, der ville betyde, at beholderen ville være gravet meget ned i den ene side, mens den anden side ville stå helt fri. Dermed ville det være umuligt at omrøre beholderen fra flere sider, hvilket er nødvendigt ved store beholdere i forbindelse med udbringning.

Assens Kommune anmodede på denne baggrund ansøger om at foreslå en alternativ placering, som både kunne tilgodese klagers ønske om at få gyllebeholderen længere væk fra klagers ejendom og ansøgers driftsmæssige behov. Denne alternative placering er nu godkendt (kort 2).

Kort 1. Oprindelig placering

Kort 2. Godkendte placering

Assens Kommune har bemærket, at terrænet ved siden af de to eksisterende gyllebeholdere er tydeligt skrånende, hvorfor kommunen ikke har fundet anledning til at bestride ansøgers argument for ikke at ville placere gyllebeholderen her. Det er desuden kommunens vurdering, at gyllebeholderen med den valgte placering vil ligge lavt i landskabet, og at det landskabelige hensyn derfor er tilgodeset. Det generelle landskab medfører i øvrigt, at ejendommen vil opleves som en samlet enhed også efter

opførelsen af gyllebeholderen, hvorfor det fortsat er kommunens vurdering, at den nye gyllebeholder opføres i tilknytning til eksisterende bebyggelsesareal. Hertil kommer, at der i miljøgodkendelsen er fastsat vilkår om, at der skal etableres afskærmende læhegn omkring gyllebeholderen, hvilket der vil blive fuldt op på i forbindelse med kommunens faste tilsyn på landbruget.

Assens Kommune har endvidere bemærket, at kommunen er bekendt med de muligheder, som loven indeholder, for at skærpe afstandskravene. Den administrative praksis i Assens Kommune er imidlertid som udgangspunkt, at der meddeles miljøgodkendelse til placering af anlæg, der overholder lovens afstandskrav. Hvis der, som i dette tilfælde, er omboende, der har bemærkninger til den ansøgte placering, foretager kommunen en vurdering heraf og indgår herefter i dialog med ansøger. I denne sag har kommunen været i dialog med såvel klager som ansøger om placeringen af gyllebeholderen og er nået frem til, hvad kommunen anser som et kompromis, der tilgodeser begge parter og samtidigt overholder både afstandskrav, landskabelige- og nabohensyn.

Angående klagepunktet om transporter via Rønholtvej har Assens Kommune bemærket, at kommunens vejafdeling den 28. juni 2018 har truffet afgørelse vedrørende adgangs begrænsninger i forbindelse med udvidelsen af husdyrproduktionen på Søndersøvej 106. Der er i afgørelsen bl.a. fastsat vilkår om, at trafikken på den private fællesvej Rønholtvej skal begrænses. Den af klager omtalte servitut har været en del af vurderingsgrundlaget for denne afgørelse. Da der er gode til- og frakørselsforhold via Søndersøvej, virker det i øvrig efter kommunens opfattelse naturligt, at den meget smalle Rønholtvej kun vil blive benyttet i et meget begrænset omfang.

Endeligt har Assens Kommune bemærket, at det fortsat er kommunens vurdering, at støjniveauet i forbindelse med den nye gyllebeholder vil kunne overholde Miljøstyrelsens vejledende støjgrænser, hvilket der tillige er stillet vilkår om i miljøgodkendelsen. Tilsvarende er det fortsat kommunens vurdering, at gyllebeholderen ikke vil medføre støj-, støv- og lysgener for de omboende, da der er mere end 100 m fra beholderen til de omboende.

3. Miljø- og Fødevareklagenævnets bemærkninger og afgørelse

3.1 Miljø- og Fødevareklagenævnets prøvelse

Det fremgår af § 11, stk. 1, i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet, at nævnet kan begrænse sin prøvelse af en afgørelse til de forhold, der er klaget over. Det fremgår dog af forarbejderne til bestemmelsen, at nævnet har mulighed for og efter omstændighederne pligt til at inddrage andre forhold end det, der er klaget over, f.eks. spørgsmålet om overholdelse af

gældende EU-ret eller grundlæggende forvaltningsretlige grundsætninger.⁸

Det følger endvidere af § 11, stk. 2, i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet, at nævnet kan begrænse sin prøvelse til de væsentligste forhold.

Miljø- og Fødevareklagenævnet har i denne klagesag fundet anledning til at behandle følgende forhold:

- 1) Placeringen af gyllebeholderen
- 2) Transportgener
- 3) Støvgener
- 4) Lysgener
- 5) Udnyttelsesfrist

Efter Miljø- og Fødevareklagenævnets vurdering er der ikke med klagen i øvrigt fremkommet forhold, der kan føre til ændringer af førsteinstansens afgørelse.

For så vidt angår det af klager anførte om etablering af beplantning ved gyllebeholderen, bemærker Miljø- og Fødevareklagenævnet, at det påhviler Assens Kommune at føre tilsyn med, at såvel reglerne i husdyrlovgivningen som vilkårene i den meddelte godkendelse overholdes. Det er et tilsynsspørgsmål, hvorvidt beplantningen ved gyllebeholderen etableres i overensstemmelse med vilkårene i miljøgodkendelsen. Tilsynsspørgsmål kan ikke påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet, jf. husdyrbruglovens § 48, stk. 2. Klage over den måde, hvorpå kommunen udøver tilsynsplikten, kan i stedet indgives til Ankestyrelsen, jf. kommunestyrelseslovens kapitel VI.⁹

3.2 Miljø- og Fødevareklagenævnets bemærkninger

3.2.1 Indledende bemærkninger

Husdyrbrugloven blev ændret ved lov nr. 204 af 28. februar 2017 om ændring af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, lov om miljøbeskyttelse, lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække og forskellige andre love (ændringsloven). Ændringsloven trådte i kraft den 1. august 2017.

Det følger af overgangsbestemmelserne i ændringslovens § 10, stk. 9, at sager om tilladelse eller godkendelse efter §§ 10-12 i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, der ikke er færdigbehandlet i førsteinstans den 1. august 2017, skal færdigbehandles efter de hidtil gældende regler.

⁸ Jf. bemærkningerne til § 11 i forslag L44 til Lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet (FT 2016-17).

⁹ Jf. lovbekendtgørelse nr. 47 af 15. januar 2019 om kommunernes styrelse.

Endvidere følger det af ændringslovens § 10, stk. 17, at klager over afgørelser om tilladelse eller godkendelse efter §§ 10-12 i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, hvor ansøgningen er indgivet til kommunalbestyrelsen inden den 1. august 2017, og hvor klagen er rettidigt indgivet til Miljø- og Fødevarerklagenævnet den 1. august 2017 eller senere, færdigbehandles efter de hidtil gældende regler, jf. dog stk. 6.

Da ansøgningen om miljøgodkendelse i denne sag er indgivet til Assens Kommune den 30. juli 2017, ansøgningen ikke var færdigbehandlet af kommunen inden den 1. august 2017, og idet klage over kommunens afgørelse er indgivet rettidigt den 20. november 2018, er henvisning til husdyrbrugloven i det følgende en henvisning til lovbekendtgørelse nr. 442 af 13. maj 2016 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug.

Det ansøgte er omfattet af husdyrbruglovens § 11 og kræver en godkendelse efter lovens § 11, stk. 2.

Ifølge husdyrbruglovens § 19 skal kommunen ved vurderingen af en ansøgning om en godkendelse efter lovens § 11 sikre, at ansøgeren har truffet de nødvendige foranstaltninger for at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT), og at husdyrbruget i øvrigt kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til omgivelserne. Godkendelsen skal indeholde vilkår, der sikrer, at husdyrbruget indrettes og drives på en sådan måde, at kravene i husdyrbruglovens § 19 opfyldes, jf. husdyrbruglovens § 27.

Kommunen skal meddele afslag på en ansøgning om godkendelse efter husdyrbruglovens § 11, hvis lovens § 19 ikke er opfyldt, jf. lovens § 31.

De nærmere regler om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug er fastsat i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen. Det følger af § 64, stk. 2, i den gældende bekendtgørelse nr. 1467 af 6. december 2018 om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug, at verserende klagesager og klager over afgørelser om sager, som nævnt i stk. 1, skal færdigbehandles efter de hidtil gældende regler. Idet ansøgningen er indsendt til Assens Kommune den 30. juli 2017, er henvisning til husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen i det følgende en henvisning til bekendtgørelse nr. 211 af 28. februar 2017 om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug.

3.2.2 Ad 1) Placeringen af gyllebeholderen

Bestemmelsen i husdyrbruglovens § 19 giver mulighed for, at hensynet til landskabelige værdier kan varetages ud fra eksempelvis et æstetisk, kul-

turhistorisk eller geologisk synspunkt.¹⁰ I tilknytning hertil fremgår det af husdyrbruglovens § 23, nr. 4, at vurderingen af bl.a. en ansøgning om godkendelse efter husdyrbruglovens § 11 også omfatter hensynet til de landskabelige værdier.

Ved opførelse af ny bebyggelse på et husdyrbrug uden tilknytning til ejendommens hidtidige bebyggelsesarealer – og ved opførelse af ny bebyggelse, der ikke er erhvervmæssigt nødvendig for den pågældende ejendoms drift som landbrugsejendom – skal kommunen ved vurderingen af en ansøgning om godkendelse efter husdyrbruglovens § 11 sikre, at de landskabelige værdier ikke tilsidesættes, jf. lovens § 22, stk. 1. I relation til erhvervmæssigt nødvendigt byggeri, der opføres uden tilknytning til ejendommens hidtidige bebyggelsesarealer, skal kommunen vurdere beliggenheden og udformningen af det ansøgte, jf. husdyrbruglovens § 22, stk. 2.

Der er ikke med bestemmelsen i husdyrbruglovens § 22 tiltænkt nogen ændring af den hidtidige landzoneadministration, jf. planlovens §§ 35 og 36.

Af lovforslaget til husdyrbrugloven fremgår bl.a. følgende om § 22:

”Kravet om kommunalbestyrelsens vurdering gælder kun det landbrugsbyggeri, som kræver landzonetilladelse efter den gældende planlov. Efter lovforslagets § 22, stk. 1, kræves således en vurdering af virkningerne på de landskabelige værdier i følgende tilfælde:

- 1) Erhvervmæssigt nødvendigt byggeri, der opføres uden tilknytning til ejendommens hidtidige bebyggelsesarealer.
- 2) Bebyggelse, der ikke er erhvervmæssigt nødvendig for ejendommens drift, herunder meget store landbrugsbygninger med industriel karakter eller fællesanlæg, der knytter sig til driften på flere ejendomme.

Det betyder, at erhvervmæssigt nødvendigt landbrugsbyggeri, som opføres i tilknytning til de hidtidige bebyggelsesarealer, ikke skal vurderes efter § 22.”

Udgangspunktet er, at landbrugsbygninger skal placeres i tilknytning til de hidtidige bebyggelsesarealer, så ejendommens bebyggelses- og færdselsarealer udgør en hensigtsmæssig helhed. Der gælder således et krav om en særlig begrundelse for placering af erhvervmæssigt nødvendige

¹⁰ Forslag til lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug (L 55), Folketingsåret 2006-2007, særtrykket, side 66.

bygninger uden tilknytning til ejendommens hidtidige bebyggelsesarealer.

Kommunen skal i hver enkelt sag konkret vurdere, om der foreligger den fornødne særlige begrundelse for at fravige udgangspunktet om opførelse af ny bebyggelse i tilknytning til de hidtidige bebyggelsesarealer. Vurderingen af ansøgninger om opførelse af erhvervsmæssigt nødvendige bygninger skal ske med skyldigt hensyn til, hvad der er økonomisk og funktionelt muligt forsvarligt.¹¹

Landskabelige hensyn indgår blandt de forhold, som efter husdyrbruglovens § 31, jf. lovens § 19, kan føre til, at der skal meddeles afslag på en ansøgning om godkendelse efter lovens § 11.

Den meddelte miljøgodkendelse indebærer en udvidelse af den eksisterende husdyrproduktion. Udvidelsen sker i eksisterende stalde samt i en ny stald, som bygges nordvest for det eksisterende staldanlæg. Herudover etableres en ny gyllebeholder med fast teltoverdækning med en diameter på ca. 36 m og en dybde på ca. 4 m. Gyllebeholderen placeres ca. 30 m nord for den eksisterende lade og ca. 37 m nord for den planlagte nye stald. Der er i godkendelsen fastsat vilkår om, at der skal etableres et 3-rækkers læhegn på gyllebeholderens østlige, nordlige og nordvestlige side.

Det fremgår af miljøgodkendelsen, at alle afstandskrav i forhold til stalde og lignende, samt gødningsopbevaringsanlæg er overholdt, herunder afstandskravet på 30 m til naboskel, og at alle lovpligtige afstandskrav i reglerne om bygge- og beskyttelseslinjer tillige er overholdt.

Assens Kommune har vurderet, at bygningen af et nyt staldanlæg og en ny gyllebeholder i forbindelse med udvidelsen af svineproduktionen er erhvervsmæssigt nødvendigt for driften af husdyrbruget. Kommunen har endvidere vurderet, at såvel stalden som den nye gyllebeholder opføres i tilknytning til det eksisterende bebyggelsesareal, og at ejendommen, bl.a. på grund af den afskærmende beplantning ved den nye gyllebeholder, fortsat vil opleves som en samlet enhed.

Assens Kommune har til klagen bemærket, at gyllebeholderen med den valgte placering vil ligge lavt i landskabet, og at det er kommunens vurdering, at de landskabelige hensyn derfor er tilgodeset. Det generelle landskab medfører i øvrigt efter kommunens opfattelse, at ejendommen vil opleves som en samlet enhed også efter opførelsen af gyllebeholderen.

¹¹ Forslag til lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug (L 55), Folketingsåret 2006-2007, særtrykket, side 67-68.

Miljø- og Fødevareklagenævnet finder ikke grundlag for at tilsidesætte Assens Kommunes vurdering af, at den nye stald og den nye gyllebeholder er erhvervsmæssigt nødvendige for husdyrbrugets drift. Nævnet har i vurderingen lagt vægt på, at byggeriet knytter sig til bedriftens husdyrproduktion og har en sædvanlig størrelse og kapacitet i forhold til størrelsen på det ansøgte husdyrhold.

Miljø- og Fødevareklagenævnet finder endvidere ikke grundlag for at tilsidesætte Assens Kommunes vurdering af, at såvel stalden som gyllebeholderen etableres i tilknytning til husdyrbrugets hidtidige bebyggelsesarealer, uanset at gyllebeholderen placeres ca. 30 m nord for den eksisterende lade. Nævnet bemærker, at tilknytningskravet indebærer, at der skal foretages en samlet vurdering af, om byggeriet naturligt opleves som havende tilknytning til den eksisterende bebyggelse.¹² Nævnet har i sin vurdering lagt vægt på, at ejendommens bebyggelses- og færdselsarealer henset til terrænforhold og landskabet i øvrigt udgør en hensigtsmæssig helhed.

Idet der er tale om erhvervsmæssigt nødvendigt byggeri, som opføres i tilknytning til ejendommens hidtidige bebyggelsesarealer, finder husdyrbruglovens § 22 ikke anvendelse.

Miljø- og Fødevareklagenævnet finder i øvrigt ikke grundlag for at tilsidesætte Assens Kommunes vurdering af, at det ansøgte projekt i tilstrækkelig grad varetager hensynet til landskabelige værdier, jf. husdyrbruglovens § 19 og § 23, nr. 4. Nævnet har ved vurderingen lagt vægt på at en gennemgang af de relevante retningslinjer i Assens Kommunes kommuneplan 2017-2029,¹³ sammenholdt med Assens Kommunes landskabsanalyse¹⁴ og områdets karakter og skala viser, at gyllebeholderen vil blive placeret lavere i terrænet end den eksisterende bebyggelse og lidt

¹² Jf. Vejledning nr. 9563 af 16. oktober 2002 om landzoneadministration – planlovens §§ 34-38.

For nævnets praksis vedrørende begrebet ”i tilknytning til eksisterende bebyggelsesarealer” henvises bl.a. til Miljøklagenævnets afgørelse af 9. december 2010, j.nr. MKN-130-00203, Natur- og Miljøklagenævnets afgørelse af 16. april 2012, j.nr. NMK-134-00023, Natur- og Miljøklagenævnet afgørelse af 15. maj 2012, j.nr. NMK-132-00481, Natur- og Miljøklagenævnets afgørelse af 3. juli 2012, j.nr. NMK-131-00133 og Natur- og Miljøklagenævnets afgørelse af 2. november 2012, j.nr. NMK-139-00026, samt Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse af 31. januar 2017, j.nr. NMK-132-00776 og NMK-134-00112.

¹³ Jf. retningslinje 6.3.1 om landskabstypen ”De bakkede landbrugslandskaber”, retningslinje 6.3.12 om prioritering af landskabsværdier i større sammenhængende landskaber, retningslinje 6.3.15 om bebyggelse og anlæg i de større sammenhængende landskaber, og retningslinje 6.7.3 om særligt værdifulde landbrugsområder.

¹⁴ Analysen findes på: <https://www.assens.dk/media/178954/landskabsanalyse-til-hjemmesiden-okt-2018.pdf>.

lavere end den nye stald, og dermed med den valgte placering er søgt placeret, så den ligger ”i ly” af terrænet.

Særligt for så vidt angår det af klager anførte om terrænhældninger, bemærker Miljø- og Fødevareklagenævnet, at terrænhældningen er den samme eller mindre ved en placering vest for de eksisterende gyllebeholdere end ved den godkendte placering. Dette dog kun for så vidt angår selve gyllebeholderen. Idet ansøger skal kunne tilgå gyllebeholderen fra flere sider, er det uanset placeringen nødvendigt at anlægge en vej rundt om beholderen. Såfremt beholderen placeres vest for de eksisterende beholdere, som foreslået af klager, vil denne vej skulle anlægges på et meget stejlt terræn og vil kræve et omfattende konstruktionsarbejde både i forhold til påfyldning af materiale, og sikring af vej og beholder på det skrånende terræn. Selvom den valgte placering nord for anlægget ikke er uproblematisk i forhold til vandlidende jorde og skrånende terræn, er det derfor nævnets vurdering, at en placering vest for de eksisterende gyllebeholdere vil være endnu mere problematisk. Nævnet bemærker i tilknytning hertil, at det i lovens forarbejder er antaget, at vurderingen af en ansøgning om opførelse af erhvervsmæssigt nødvendige bygninger skal ske med skyldigt hensyn til, hvad der er økonomisk og funktionelt muligt forsvarligt.

3.2.3 Ad 2) Transport

Efter husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 9, stk. 2, skal kommunen i forbindelse med en ansøgning om godkendelse efter husdyrbruglovens § 11 vurdere, om til- og frakørsel til virksomheden vil kunne ske uden væsentlige miljømæssige gener for de omboende.

I tilknytning hertil fremgår det af husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 6, stk. 2, jf. bilag 2, punkt D12 og H32, at en ansøgning om godkendelse efter husdyrbruglovens § 11 skal indeholde oplysninger om virksomhedens interne transportveje og til- og frakørselsforhold vedrørende arbejdskørsel, herunder transport af husdyrgødning og ind- og udlevering af dyr, samt en vurdering af støjbelastningen i forbindelse hermed.

Det fremgår herudover af husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 13, stk. 1, nr. 7, at en godkendelse efter § 11 skal indeholde vilkår der sikrer, at kravene i husdyrbruglovens §§ 27 og 29 opfyldes og skal fastsætte bl.a. valg af til- og frakørselsforhold.

Miljø- og Fødevareklagenævnet konstaterer, at der ikke i den påklagede miljøgodkendelse er fastsat vilkår om til- og frakørselsforhold til husdyrbruget. Det fremgår af vilkår 3.2.1, at landbruget skal placeres, indrettes og drives i overensstemmelse med de oplysninger, der fremgår af ansøgningsmaterialet og den miljøtekniske beskrivelse med de ændringer, der fremgår af godkendelsens vilkår.

Det fremgår af miljøgodkendelsens afsnit om Assens Kommunes miljøvurdering af ansøgningen, at transporter til og fra ejendommen sker via Søndersøvej. Af ansøgningsmaterialet fremgår, at såvel interne som eksterne transporter til og fra ejendommen sker ad landevejen Søndersøvej, og at det ansøgte vurderes ikke at forårsage en generende støjbelastning for naboer, da transporterne sker direkte ud til landevejen

Miljø- og Fødevareklagenævnet bemærker, at til- og frakørsel til husdyrbruget via Rønholtvej efter nævnets vurdering ikke kan anses for at være direkte ud til landevejen. Miljø- og Fødevareklagenævnet må på den baggrund forstå ansøgningsmaterialet og miljøgodkendelsen sådan, at til- og frakørsel til husdyrbruget af Assens Kommune og af ansøger forudsættes udelukkende at ske direkte til Søndersøvej via overkørsel 3/116 og 3/179, og at til- og frakørsel herved ikke vil medføre væsentlige miljømæssige gener for de omboende. Nævnet fastsætter i overensstemmelse hermed nyt vilkår herom.

3.2.4 Ad 3) Støv

Efter husdyrbruglovens § 23, nr. 3, skal kommunalbestyrelsen ved vurderingen af en ansøgning om godkendelse efter lovens § 11 varetage hensynet til begrænsning af eventuelle gener for naboer, herunder støvgener.

Assens Kommune har i miljøgodkendelsen vurderet, at der ikke vil være støvgener for omkringboende til bedriften, og kommunen har derfor ikke stillet vilkår for at modvirke støv. Kommunen har i sin vurdering lagt vægt på, at den nye stald er placeret i forbindelse med det eksisterende staldanlæg, og at den nye gyllebeholder er placeret mere end 100 m fra nærmeste omboende.

Idet til- og frakørsel til husdyrbruget udelukkende sker direkte til Søndersøvej, finder Miljø- og Fødevareklagenævnet ikke grundlag for at tilside-sætte kommunens vurdering eller fastsætte vilkår med henblik på begrænsning af støvgener fra husdyrbruget.

3.2.5 Ad 4) Lys

Det følger af husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 6, stk. 2, jf. bilag 2, punkt D13, at en ansøgning om godkendelse efter husdyrbruglovens § 11 skal indeholde oplysninger om ”belysningsforhold”.

Det fremgår af miljøgodkendelsen, at der vil være udendørs orienteringslys ved driftsbygningerne, og at der ikke vil være lys i staldene om natten. Assens Kommune har på den baggrund vurderet, at lys fra stalden ikke vil give anledning til væsentlige lysgener for omboende og har derfor ikke fastsat vilkår vedrørende dette.

Assens Kommune har endvidere vurderet, at den nye gyllebeholder ikke vil give anledning til lysgener, idet kommunen forudsætter, at der ikke monteres fast belysning ved gyllebeholderen, og da nærmeste nabo bor mere end 100 m væk fra gyllebeholderen.

Miljø- og Fødevareklagenævnet finder ikke grundlag for at tilsidesætte kommunens vurdering eller fastsætte vilkår med henblik på begrænsning af lysgener fra husdyrbruget.

3.2.6 Ad 5) Udnyttelsesfrist

Det følger af husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 48, stk. 4, jf. stk. 1, jf. husdyrbruglovens § 59 a, stk. 3, at en godkendelse efter § 11 i husdyrbrugloven, der den 1. august 2017 ikke er bortfaldet efter de hidtil gældende regler, bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 6 år efter, at godkendelsen er meddelt. Miljø- og Fødevareklagenævnet kan på den baggrund ikke give klager medhold i, at den i godkendelsen fastsatte tidsfrist for udnyttelse på 6 år er i strid med husdyrbruglovens § 33, stk. 1. Nævnet bemærker, at udnyttelsesfristen nu er lovbestemt, hvorfor vilkår herom er overflødigt.

3.3 Gebyr

Som følge af afgørelsen tilbagebetales det indbetalte klagegebyr, jf. gebyrbekendtgørelsens § 2, stk. 2, nr. 1.

3.4 Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse

Miljø- og Fødevareklagenævnet stadfæster Assens Kommunes afgørelse af 25. oktober 2018 om miljøgodkendelse til udvidelse af svineproduktionen på ejendommen Søndersøvej 106, 5492 Vissenbjerg, med følgende ændringer:

Overskriften til vilkår 3.5 ændres til ”**3.5 Støj og transport**”

Som vilkår 3.5.3 indsættes:

”Transporter til og fra husdyrbruget skal ske direkte til Søndersøvej via overkørsel 3/116 og 3/179.”

Godkendelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet senest 6 år efter Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse, jf. husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 48, stk. 4, jf. stk. 1, jf. husdyrbruglovens § 59 a, stk. 3.

Det indbetalte klagegebyr tilbagebetales.

Denne afgørelse gøres tilgængelig for Assens Kommune (Miljø & Natur, sagsid: 18/29432) samt for klageren via klageportalen. Afgørelsen sendes desuden til parterne i klagesagen.

Afgørelsen vil blive offentliggjort på mfkn.naevneneshus.dk. Personoplysninger vil blive anonymiseret.

Annette Nørby
Stedfortrædende formand